

Висновки і перспективи подальших досліджень. Більш ніж тридцятирічний досвід автора з підготовки аспірантів до професійно-педагогічної діяльності свідчить, що за умов її здійснення відповідно до розробленої програми і застосування зазначених методів активного навчання вдається скоротити тривалість етапу входження у професійну діяльність, сприяти пробудженню творчої активності з перших днів роботи на посаді викладача, досягти більш раціонального співвідношення між нормовідповідними і особистісно-творчими компонентами професійної діяльності, оптимізувати етапи становлення педагогічної майстерності.

Перспективи подальших пошуків полягають у вивченні умов і чинників розвитку педагогічної майстерності викладачів у напрямку творчого поєднання новітніх педагогічних й інформаційно-комунікаційних технологій у просторі вищої освіти для створення нових навчальних технологій, що сприяють перетворенню інформаційних ресурсів у знання й переконання майбутніх фахівців. Такі дослідження мають здійснюватися з урахуванням онтогенетичних психофізіологічних особливостей студентів, а також чинників їхньої цільової та діяльнісної мотивації, що пов'язані з потребами особистості й суспільства в інтелектуальних ресурсах [2].

Список літератури:

1. Балл Г.А. Нормы деятельности и творческая активность личности / Г.А. Балл // Вопросы психологии. – 1990. – №6. – С.25-34.
2. Винославська О.В. Психолого-педагогічний супровід застосування ІКТ у просторі вищої технічної освіти / О.В. Винославська // Вища школа : Науково-практичне видання. – 2013. – №11(113). – С. 71–79.
3. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамушенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І.А. Зязюна. – 2-ге вид. допов. і переробл. – К.: Вища школа, 2004. – 422 с.

*Владлена І.В.
м. Харків Україна*

АНТРОПО-СОЦІОЦЕНРИЗМ ЧИ ТЕХНО-НАУКО-ЦЕНТРИЗМ?

У сучасному суспільстві відбуваються структурні зміни під впливом процесів глобалізації, науково-технічного прогресу. Виника-

ють нові механізми людського спілкування і взаємодії, розширюється і посилюється взаємозалежність самих різних культур. Сучасний етап розвитку науки характеризується тотальним впливом на всі сфери життєдіяльності людини. Спостерігаються також не контрольовані наслідки науково-технічного прогресу. Таким чином, мова йде про комплекс породжених цими фактами проблем, пов'язаних як із забрудненням навколишнього середовища, його впливом на біосферу; впровадженням високих технологій; так і з необхідністю формування духовної культури інформаційного суспільства. Безумовно, всі ці процеси вимагають філософського аналізу та всебічного осмислення. У руслі технологічного детермінізму стверджується, що технічні розробки, засоби комунікації та масової інформації виступають в якості ключового двигуна в історії, який призводить до соціальних змін. Більшість інтерпретацій технологічного детермінізму зводиться до двох ідей: розвиток технології є передбачуваним процесом, який відкладає відбиток на культуру і політичні процеси – антропо-соціоцентризм, або технологія непередбачувана і людина не в змозі впливати на її розвиток – техно-наукоцентризм. Замість того щоб розглядати технології як частину великого спектра людської діяльності, технологічний детермінізм бачить технології в якості основи для всієї людської діяльності. Ця «ідея прогресу» або «вчення про прогрес» центрується навколо ідеї про те, що соціальні проблеми можна вирішити за допомогою технічного прогресу, завдяки якому суспільство рухається уперед. З позиції технологічного детермінізму неможливо зупинити прогрес, так само, як і контролюватиме технології. Замість того щоб визнати, що суспільство або культура взаємодіє і навіть формує технології, які використовуються, технологічні детерміністи вважають, що технології самодостатні і їх розвиток забезпечується внутрішніми причинами. З точки зору соціального детермінізму, соціальні обставини тільки «обирають», які технології будуть прийняті, в результаті чого жодна технологія не може вважатися «неминучою». Технологія і культура не є незалежними утвореннями, і розвиток науково-технічного знання залучене в соціальні процеси. Духовна культура суспільства являє собою сукупність ідей, пов'язаних з існуванням людини в світі, тому вона відображається не тільки в діяльності свідомості, але й у людських взаєминах, в релігійних і наукових уявленнях про світ, в образах і символах, які відобразили цей світ у всьому його багатстві. Безумовно, сьогодні науці відводиться головна роль у формуванні цінностей і світоглядних уявлень про світ. Ці уявлення визначають цілісний погляд на Всесвіт,

місце в ньому людини, її ставлення до навколишнього світу, самого себе, а також формують зумовлені цими поглядами основні життєві позиції людей, їх ідеали, переконання, принципи пізнання, їх діяльність, ціннісні орієнтації.

Проблемам соціокультурної обумовленості знання присвячені роботи в галузі соціальної епістемології, яка орієнтується в основному на соціогуманітарне знання, на досягнення соціальних і культурологічних дисциплін. Серед дослідників, що працюють в даному напрямку, слід назвати, перш за все, таких: Д. Блур, С. Фуллер, Е. Голдман, А. Пікерінг й ін., які оцінюють пізнання з точки зору норм і цінностей, а також виявляють соціальні аспекти понять істини та раціональності. Соціальна епістемологія – специфічна для соціальних наук теорія пізнання, яка вивчає соціальний вимір знання або інформації. Незважаючи на явний взаємозв'язок наукового пізнання та соціокультурних умов, деякі вчені спростовують подібний факт. Приміром, С. Вайнберг, незважаючи на «боротьбу» з політико-економічною системою, спрямовану на переконання властей у необхідності витрат коштів на побудову колайдера, констатує незалежність наукового знання від якихось культурних умов, а також виводить постулат «непотрібності філософії» в протипагу висунутої Вігнером «незбагненною ефективністю математики». Він вважає, що «побачити шлях до істини з вершин філософії» не можливо в принципі [1, с.133].

З позиції Т. Куна, навпаки наука – це соціальний інститут, що функціонує в рамках наукових установ, наукових співтовариств, середина яких здійснюється комунікація, затверджуються норми та правила наукового етосу (стиль життя групи, загальна орієнтація), що регулюють дослідницький пошук, організовуючи відповідні наукові дослідження. Функціонування наукового фізичного співтовариства, безумовно, також проходить в полі культури та відчуває на себе соціокультурні впливи, які відкладають свій відбиток на результати наукової діяльності вчених [3].

Наука як особливий вид діяльності, формує основи мислення людини, її світогляд, сприйняття дійсності та форми реакції на зміни, що відбуваються в світі [2;4]. При всьому позитивному впливі наукового прогресу для суспільства, наявні негативні наслідки технократизму. Безумовно, дозріла необхідність гуманітарного, ціннісного контролю над науково-технічним розвитком. Сучасна наука у сучасному суспільстві стає одним з головних чинників економічних, соціальних, духовних перетворень, вона відповідає за оновлення культури, освіти,

розвиток суспільства, особистості. Проте впровадження не проаналізованих з позицій цінностей досягнень науки породжує безліч соціальних проблем, ставить питання про майбутнє людини та людства. Наука як соціальний інститут має пріоритетну роль у встановленні гуманітарних цінностей, які утворюють ядро культурної системи. Страх перед наслідками науково-технічного прогресу формує конструювання нових ціннісних орієнтацій, які спрямовані на прагнення розібратися в таїнствах життя та смерті, пошуку можливого безсмертя. Аксиологія смерті й безсмертя завжди розглядалася і вирішувалася у відповідь на гострі соціальні, практичні питання свого часу, а також як підстава для твердження пріоритету морально-духовних цінностей. Процес трансформації, який переживає не тільки цивілізація, але і наука, породжує потребу в аналізі й осмисленні центральних, фундаментальних проблем філософії, світогляду, світосприйняття. Під впливом наукового прогресу в суспільстві відбувається процес формування нових етично-орієнтованих ідеалів і норм пізнавальної діяльності. Йде напружений пошук нових орієнтирів людського існування.

Список літератури:

1. Вайнберг С. Мечты об окончательной теории: Физика в поисках самых фундаментальных законов природы / Вайнберг Стивен ; [пер. с англ. А. В. Беркова]. - М. : Едиториал УРСС, 2004. - 256 с. - ISBN 5-354-00526-4.
2. Владленова И.В. Народження четвертої хвилі: нанотехнологічне суспільство / И.В. Владленова // Практична філософія № 3 (33). – К.: Центр практичної філософії; Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України, 2009 - С.14 - 18.
3. Кун Т. Структура научных революций / Томас Кун ; [пер. с англ.]. - 2-е изд. - М. : Прогресс, 1977. - 300 с. - (Логика и методология науки).
4. Лукянець В.С. Світоглядні імплікації науки / В.С.Лукянець, О.М. Кравченко, Л.В. Озадовська та ін. - К.: Вид. ПАРАПАН, 2004.- 408 с. – ISBN 966-8210-10-7.